

1^E BESTUURSRAPPORTAGE 2023

SLUIS, 6 JULI 2022

Inleiding

Voor u ligt de 1e Bestuursrapportage 2023. Hierin rapporteren wij voor het lopende begrotingsjaar 2023 op beleidsmatige en financiële afwijkingen en/of actualiteiten die aanleiding geven tot eventuele (bij)sturing. In het derde kwartaal van dit jaar maken wij opnieuw de balans op in de 2e Bestuursrapportage 2023. Deze rapportage volgt in november, tezamen met de behandeling van de begroting 2023.

In Hoofdstuk 1 wordt ingegaan op de stand van zaken van de speerpunten uit de programmabegroting. Het hoofdstuk is uitgewerkt per programmaniveau. We rapporteren uitsluitend op de thema's waarop een afwijking of actualiteit aan de orde is. Thema's die volgens planning verlopen, worden niet vermeld.

In Hoofdstuk 2 rapporteren we de stand van zaken op de paragraaf projecten (majeur en regulier). In Hoofdstuk 3 zijn de financiële afwijkingen boven de € 50.000 beschreven en is er een toelichting gegeven voor de afwijkingen. We sluiten af met de vooruitblik voor de tweede helft van 2023, en met de financiële samenvatting.

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Inhoudsopgave	3
1. Stand van zaken speerpunten	4
Programma 1: Duurzaamheid	4
Programma 2: Economie en Arbeidsmarkt	5
Programma 3: Wonen en Voorzieningen	7
Programma 4: Sociaal Domein	10
Programma 5: Bestuur en veiligheid	12
2. Grote projecten	14
3. Financiële afwijkingen.....	16
4. Vooruitblik 2 ^e helft 2023	19
5. Financiële samenvatting	20

1. Stand van zaken speerpunten

Elk programma heeft zijn eigen speerpunten en W-vragen, deze zijn onderdeel van de in november 2022 door uw raad vastgestelde begroting 2023-2026. Per programma worden hierna de speerpunten uitgelicht waar er sprake is van een afwijking of actualisering in relatie tot de W-vragen "Wat willen we bereiken" en "Wat gaan we daarvoor doen en wanneer". De afwijkingen en actualiseringen worden vervolgens in de laatste kolom toegelicht.

Programma 1: Duurzaamheid

Inleiding, de opgave

Onder Duurzaamheid onderscheiden we 3 pijlers: Energie, klimaat en circulariteit.

De omschakeling van fossiele energiebronnen naar meer duurzame vormen van **energie** en de gevolgen van de veranderingen in het **klimaat** zijn de belangrijkste opgaven waar de samenleving voor staat.

Uitvoering van de **energietransitie** moet plaatsvinden op een manier die past bij de financiële draagkracht van onze inwoners en bedrijven, en bij de schaal van het platteland. De gemeente is hierin realistisch en reactief. Het ambitieniveau is om te voldoen aan de wet- en regelgeving. Daarnaast zetten we in op technologische innovatie gericht op energie- en kostenbesparing.

Ten aanzien van het **klimaat** is de uitvoering van het Klimaatakkoord bepalend. Het gaat hierbij onder andere om de verduurzaming van woningen, bedrijven en overheidsgebouwen. Daarnaast moeten we invulling geven aan de klimaatadaptatiestrategie. Klimaatverandering heeft direct invloed op de fysieke leefomgeving c.q. inrichting van de openbare ruimte. We moeten kijken naar het landschap, de waterberging en de inrichting openbare ruimte. Deze moeten gereed zijn of gemaakt worden voor hitte, droogte, overstromingen en wateroverlast.

De exacte plannen en maatregelen zijn op dit moment nog niet bekend. In 2023 komen we met een allesomvattend **beleidsplan Duurzaamheid**, waarin de pijlers energie, klimaat en circulariteit aan de orde komen. De geschetste maatschappelijke opgave is daarbij leidend. In het op te stellen beleidsplan spreken we niet alleen ambities uit, maar stippelen we een strategie uit om onze ambities waar te maken. Die strategie is leidend voor concrete acties en besluitvorming, in onderlinge samenhang gewogen en weggezet in tijd en middelen. Om het beleidsplan voldoende in te kaderen is in het laatste kwartaal van 2022 een bestuursopdracht vastgesteld in de gemeenteraad. Onderdeel van deze bestuursopdracht hiervan is een burgerberaad.

Vooruitlopend op het beleidsplan Duurzaamheid hebben we een bedrag van € 4 miljoen vrijgemaakt voor het stimuleren van verduurzaming. De mogelijke instrumenten worden meegenomen in de bestuursopdracht. Daarnaast willen we een stimuleringsmaatregel ontwikkelen voor de transformatie van de bestaande woningvoorraad. We denken hierbij aan de mogelijkheid van renteloze leningen voor particuliere woningeigenaren (zonder leenvermogen). Vanaf 2023 maken we ook hier middelen voor vrij. Dit is conform hetgeen is opgenomen in het coalitieakkoord.

Speerpunten

1. *Uitvoering van de Energietransitie, waaronder uitvoering Transitievisie Warmte*
2. *Uitvoering van het Klimaatakkoord*
3. *Invulling geven aan de klimaatadaptatiestrategie*

Op dit programma zijn vooralsnog geen afwijkingen te melden.

Programma 2: Economie en Arbeidsmarkt

Inleiding, de opgave

We willen onze economische structuur verbreden naar kennisintensieve bedrijvigheid in de zakelijke dienstverlening en handel. Daarnaast worden kansen gezien voor de food- en maakindustrie. Een aantrekkelijk ondernemersklimaat is daarbij noodzakelijk.

Wat betreft de **arbeidsmarkt** richten we ons op het behouden, en meer nog op het realiseren van een toename, van het arbeidspotentieel. We willen onze jongeren behouden voor de regio. Dat betekent ook dat we het voor hoger opgeleide jongeren aantrekkelijk(er) willen maken om terug te keren. Een belangrijke (rand-)voorwaarde hierbij is de beschikbaarheid van voldoende, betaalbare woningen. De gemeente Sluis heeft op het gebied van de arbeidsmarkt een faciliterende rol. We zoeken hierbij dan ook nadrukkelijk de samenwerking in de regio, met andere overheden (waar het gaat om het wegnemen van wettelijke belemmeringen op de grensoverschrijdende arbeidsmarkt) en het bedrijfsleven.

Wij komen in 2023 met een beleidsplan Economie in de vorm van een **economische agenda**. Deze vertalen we in een uitvoeringsprogramma inclusief financiële paragraaf. Het uitvoeringsprogramma, dat in 2023 wordt opgesteld, vormt de basis voor ons economisch beleid in de komende bestuursperiode.

Speerpunten		
1. <i>Versterken van de economische ontwikkeling door naast toerisme ook andere economische pijlers te versterken en zo de afhankelijkheid van 1 sector te verkleinen</i> 2. <i>Aanpakken van de tekorten op de arbeidsmarkt als gevolg van vergrijzing en ontgroening</i> 3. <i>Mobiele en digitale bereikbaarheid</i>		
Wat willen we bereiken:	Wat gaan we daarvoor doen en wanneer:	Afwijkingen 1e Berap
1. Economische ontwikkeling		
1.B. Geconcentreerde winkelgebieden die zich bevinden in centrumgebieden met een divers en aantrekkelijk aanbod dat aansluit op de vraag.	Onder de vlag van Vitaal West-Zeeuws-Vlaanderen werken we aan een Masterplan voor een integrale gebiedsontwikkeling. Onderdeel van dit Masterplan is de herinrichting van het centrum van Oostburg tot een gemengd gebied met winkels, horeca, wonen, (paramedische) zorg en maatschappelijke voorzieningen.	Het Masterplan Oostburg heeft door de complexiteit en gewenste integraliteit enige vertraging opgelopen. De vaststelling is nu voorzien in Q4 2023. Naast het Masterplan Oostburg proberen we ook via het woonbeleid en gewijzigde omgevingsplannen impulsen te bieden aan sterke winkelgebieden.
1.E. Aantrekkelijk ondernemersklimaat	We geven uitvoering aan de regiovisie Zeeuws-Vlaanderen en maken middelen vrij voor de cofinanciering van regiodeals	De nieuwe regiodeal is niet toegekend aan de Regiovisie Zeeuws-Vlaanderen, maar aan het NOVEX-gebied North Sea Port District. Vooralsnog zijn hierbinnen geen projecten in de

		gemeente Sluis opgenomen, met als gevolg dat er ook geen middelen voor cofinanciering vrijgemaakt moeten worden.
--	--	--

Programma 3: Wonen en Voorzieningen

Inleiding, de opgave

Vraagstukken rondom nieuwbouw, de verbetering van de bestaande woningvoorraad en (het behoud van) voorzieningen bekijken we in onderlinge samenhang.

Om een bijdrage te kunnen leveren aan de verdere economische ontwikkeling van de gemeente, de aantrekkelijkheid voor de arbeidsmarkt te verhogen en de leefbaarheid in onze gemeente verder te verbeteren, is het belangrijk dat de gemeente beschikt over voldoende **woningen**. Deze woningen dienen daarbij wel te voldoen aan de eisen van deze tijd: verduurzaamd en passend bij de veranderende bevolkingssamenstelling en bij de woonwensen van onze inwoners.

We streven daarbij tevens naar een prettige, groene en veilige woonomgeving, die klimaatbestendig is en voldoende voorzieningen biedt. Voor het behoud van **voorzieningen** in de verschillende kernen, is het noodzakelijk dat er voldoende gebruikers zijn, om de kwaliteit en betaalbaarheid te garanderen. Voor maatschappelijke voorzieningen geldt verder dat deze bij voorkeur ondersteund worden door het vrijwillige kader uit de verschillende dorpsgemeenschappen.

Ook de **bereikbaarheid** van deze voorzieningen is een aandachtspunt, mede vanwege de concentratie van voorzieningen, de vergrijzing van onze bevolking en een gewijzigd openbaar vervoersysteem.

Speerpunten		
1. <i>Nieuwbouw voor permanente bewoning</i> 2. <i>Transformatie van de bestaande woningvoorraad</i> 3. <i>Behouden van essentiële voorzieningen (zorg/onderwijs) in de gemeente</i> 4. <i>Aandacht voor de bereikbaarheid van voorzieningen</i>		
Wat willen we bereiken:	Wat gaan we daarvoor doen en wanneer:	Afwijkingen 1e Berap
1. Wonen		
1.A. Evenwichtige groei van de bevolking o.a. door nieuwbouw van woningen voor permanente bewoning die kwalitatief en kwantitatief aansluit op de behoefte, met aandacht voor flexibel en aanpasbaar bouwen, gericht op kansrijke groepen en passend bij de behoefte van de arbeidsmarkt.	In het eerste kwartaal van 2023 stellen we een allesomvattend beleidsplan Wonen vast, met daarbij behorend een meerjarig uitvoeringsprogramma woningbouw, een toetsingskader woningbouwplannen en een uitvoeringsagenda plan van aanpak plancapaciteit. Vanaf 2023 willen we op grond van dit beleidsplan en uitvoeringsprogramma starten met het gecontroleerd en gefaseerd toevoegen van woningen. Daarvoor sturen we pro-actief op planologische kaders op basis van een meerjarig (4 tot 10 jaar) uitvoeringsprogramma woningbouw.	Beleidsplan Wonen wordt in de cyclus van juni voorgelegd aan de raad ter besluitvorming

1.C. Beperken van de mogelijkheden om woningen die geschikt zijn voor permanente bewoningen als tweede woning te gebruiken en woningen die geschikt zijn voor permanente bewoning mogen max 4 weken per jaar worden verhuurd. Voorkomen dat nieuw te bouwen woningen die geschikt zijn voor permanente bewoning worden ingezet als tweede woning of om kortdurend toeristisch te verhuren	De uitkomsten van de evaluatie registratie toeristische verhuur (voorzien eind '22) worden betrokken bij het opstellen van het beleidsplan Wonen. In aanvulling hierop worden voorbereidingen getroffen te komen tot invoering van een Huisvestingsverordening.	Integraal onderdeel van speerpunt 1A. Huisvestingsverordening wordt in de cyclus van juni samen met Beleidsplan wonen voorgelegd aan de raad.
2. Voorzieningen		
2.A. We streven naar samenhang van wonen en voorzieningen in de vijf dragende kernen. Essentiële voorzieningen, alsmede de kwaliteit hiervan, behouden door het aangaan van samenwerkingsverbanden dan wel anders te organiseren	Onder de paraplu Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen pakken we een actieve rol in de gebiedsontwikkeling, in eerste instantie in de kernen Oostburg en IJzendijke. Voor de kernen Oostburg en IJzendijke wordt in het eerste kwartaal van 2023 een Masterplan aangeboden. Meer gespecialiseerde voorzieningen (op het gebied van zorg, onderwijs en sport) zijn of worden op grond van het benodigde kritische volume voor betaalbaarheid en kwaliteit geconcentreerd in Oostburg als centrale kern. Om deze essentiële voorzieningen in onze gemeente te behouden, worden mogelijkheden onderzocht om nieuwe samenwerkingen aan te gaan, de huisvesting te vernieuwen (met als doel om de exploitatielasten te laten dalen) en/of de dienstverlening anders te organiseren.	Het Masterplan Oostburg wordt in de tweede helft van 2023 voorzien. Het Masterplan wordt ter inzage gelegd en daarna aangeboden voor definitieve besluitvorming. Er blijkt meer tijd nodig voor een zorgvuldige benadering van het Masterplan. De input die voort is gekomen uit de dialoog met inwoners en ondernemers maakt hier onderdeel van uit. Bij de uitwerking van het Masterplan zijn nieuwe varianten in beeld gekomen waarvan de haalbaarheid moet worden onderzocht. In maart 2023 werden door de Gemeenteraad de uitgangspunten voor de Integrale gebiedsontwikkeling IJzendijke vastgesteld. Planvorming voor IJzendijke is gaande. Dit moet leiden tot een Masterplan dat in 2023 in concept gereed zal zijn, waarna de besluitvorming in 2024 plaatsvindt.
3. Mobiliteit		

3.A. Integraal beleid op het gebied van mobiliteit	We hebben in 2023 een aanvang gemaakt met een gemeentelijk mobiliteitsplan en dit voor een eerste keer in procedure gebracht. Het mobiliteitsplan is meerjarig en komt tot stand in nauw overleg met inwoners, adviesraden, belangenorganisaties en maatschappelijke partners. Prioriteiten worden hierbij besproken.	Er zal pas na de zomer gestart worden met het gemeentelijk mobiliteitsplan. De verwachting is dat een eerste concept in het eerste kwartaal van 2024 gereed zal zijn.
--	---	---

Programma 4: Sociaal Domein

Inleiding, de opgave

Sinds de decentralisaties van 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de ondersteuning en begeleiding van kwetsbare inwoners. De kern van het sociaal domein is de uitvoering van drie wetten: de Participatiewet, de Wet jeugdhulp en de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015. De uitvoering van deze wetten is echter nauw verbonden met de uitvoering van de Wet passend onderwijs, de Wet inburgering, de Wet schuldhulpverlening, de Wet publieke gezondheid, de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg en de aanpak Personen met verward gedrag. Al deze wetten zijn instrumenten om de ondersteuning van kwetsbare inwoners gestalte te geven. Als we spreken over het Sociaal domein, dan bedoelen we dan ook het samenspel tussen alle sectoren die te maken hebben met de sociale kant van het gemeentelijke beleid: zorg, welzijn, onderwijs, gezondheidszorg, opvoeding, inburgering en sociale activering. Het gaat voor de individuele inwoner met zijn noden en behoeften om het samenspel van de gemeenschap en het zorgaanbod van professionals. Vandaar dat we ook inzetten op burgerparticipatie. We dragen bij aan het versterken van (dorps-) gemeenschappen. (Door sociale contacten, mantelzorg, burenbetrokkenheid en andere vormen van steun uit de gemeenschap heeft dat effect op de mate waarop mensen een beroep zullen doen op onze zorgsystemen.)

We streven bij de **dienstverlening aan onze inwoners** naar een ondersteunings- en hulpaanbod dat past bij wat mensen nodig hebben en dat effectief, dichtbij en betaalbaar is. Laagdrempelig en zonder wachtlijsten. Inwoners vragen daarbij om een integrale benadering van hun vraag en het zorg- en ondersteuningsaanbod. Niet alleen geredeneerd vanuit de wettelijke taak en het aanbod van de gemeente, maar vanuit de beleavingswereld van inwoners. Inwoners hebben immers ook te maken met het aanbod vanuit zorgaanbieders, huisartsen, onderwijs, kinderopvang en de GGD. We werken daarom intensief samen (o.a. het programma Toekomstige Zorg Zeeuws-Vlaanderen en de Zeeuwse Zorgcoalitie). We kijken hierbij over de grenzen van de afzonderlijke wetten en financieringsstromen heen, maar met oog voor ieders rol, verantwoordelijkheid en mogelijkheden. Van monodisciplinair naar multidisciplinair. De cliënt staat daarbij centraal. Het doel is dat het aanbod complementair is en de aanpak afgestemd.

Naast het bieden van toegang tot zorg en ondersteuning gaan we ook (meer dan voorheen) inzetten op **preventie en ombuigen van zorg**. We doen dit vanuit het gedachtengoed van Positieve Gezondheid. Dit houdt in dat de gezondheid die mensen ervaren niet alleen wordt bepaald door de afwezigheid van ziekte, maar ook door de financiële, mentale, en sociaal-maatschappelijke omstandigheden. Inzetten op preventie betekent ook dat de inzet en focus van de gemeente moet verschuiven van zorg naar welzijn (van individueel maatwerk naar collectieve indicatievrije activiteiten).

De toenemende zorgkloof – de vraag naar zorg neemt toe (o.a. door vergrijzing), terwijl het aanbod van zorg afneemt (met name door een tekort aan personeel) – vraagt verder dat we, naast preventie, ook gebruik moeten maken van onze ruimtelijke instrumenten om **wonen, zorg en voorzieningen** dichter bij elkaar te brengen en zo de reisbewegingen van ouderen en professionals te beperken en (sociale) ontmoetingen te stimuleren. En daarmee te werken aan gemeenschapsontwikkeling.

Speerpunten

1. *Meer preventie door ombuigen van zorg naar welzijn*
2. *Integrale toegang en dienstverlening*
3. *Clusteren van wonen, zorg en voorzieningen*
4. *Betere grip en sturing op uitgaven*

Wat willen we bereiken:	Wat gaan we daarvoor doen en wanneer:	Afwijkingen 1e Berap:
1. Preventie en ombuigen van zorg		
1.B. Een gezond, veilig en prettig leefklimaat	We stimuleren actief burgerparticipatie door ondersteuning van dorps- en stadsraden ondermeer door het ontwikkelen van digitale platformen. Zie ook programma 5, speerpunt burgerparticipatie.	Het digitale platform/sociale kaart wordt naar verwachting 3 ^e kwartaal gelanceerd.
1.D. Het realiseren van gratis kinderopvang	In de eerste helft van 2023 komen we met voorstellen op welke manier we invulling kunnen geven aan onze ambitie om in delen van Sluis gratis kinderopvang beschikbaar te stellen. Daarbij houden we rekening met toekomstige landelijke regelgeving die uitgaat van (bijna) gratis kinderopvang.	De landelijke wetgeving rondom gratis kinderopvang wordt uitgesteld. Wij willen de bestaande initiatieven graag continueren. Ook om alle kinderen dezelfde kansen op ontwikkeling te geven. Een centrale, inclusieve BSO+ is onderdeel van het plan.
2. Integrale toegang en dienstverlening		
2.A. De basisdienstverlening is op orde. Aanvragen worden afgewerkt binnen de wettelijke termijn De hulpvraag van de inwoner wordt integraal benaderd, vanuit ieders rol, verantwoordelijkheid en bevoegdheid, maar ook vanuit ieders expertise en mogelijkheden.	Wachtlijsten worden op korte termijn afgebouwd en mogen niet meer terugkeren.	We zijn opnieuw geconfronteerd met oplopende wachtlijsten. Het college heeft op 28 maart jl. besloten om een aantal maatregelen door te voeren om de doorlooptijden te verkorten en de inwoners sneller van dienst te kunnen zijn.
3. Betere grip en sturing op uitgaven		
4.A. Beter inzicht in oorzaken van kostenstijgingen. e	Inrichten van dashboards Jeugd, Wmo en Werk&Inkomen en maandelijkse monitoring.	De dashboards zijn gerealiseerd. Tijdens de informatie carrousel zullen ze aan u gepresenteerd worden.

Programma 5: Bestuur en veiligheid

Inleiding, de opgave

De gemeente is voor velen de eerste overheid. We zijn letterlijk dichtbij, als het bijvoorbeeld de fysieke leefomgeving betreft of tastbare producten zoals een paspoort. Daarnaast nemen we veel besluiten die inwoners en ondernemers aangaan. In de uitvoering van al onze dienstverlenende taken willen wij klantgericht en betrouwbaar zijn.

Wij staan voor een veilige leefomgeving. Als gemeente vervullen we de regierol om, samen met onze veiligheidspartners en de burgers, te komen tot integraal beleid (en uitvoering daarvan) om dit doel te realiseren. We zoeken actief samenwerking op met partners die ons kunnen helpen bij het bereiken van onze ambities.

Speerpunten

1. Een veilige omgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers.
2. Een weerbare en integere overheid (bestuurlijk en ambtelijk).
3. Goede bereikbaarheid van de gemeente, zowel fysiek als digitaal.
4. De klantvraag staat voorop bij de verdere ontwikkeling van ons dienstverleningsconcept.
5. Informeren en betrekken van inwoners, ondernemers en bezoekers Een sterke (bestuurlijke) samenwerking in de regio
6. Burgerparticipatie

Wat willen we bereiken:	Wat gaan we daarvoor doen en wanneer:	Afwijkingen 1e Berap
1.B. Een weerbare en integere overheid.	We geven uitvoering aan de Zeeuwse norm weerbare overheid. Hierin komen thema's aan bod zoals bestuurlijke en ambtelijke integriteit, veilige publieke taak, bewustwording en herkenning van ondermijning. We koppelen hierover in 2023 terug via de jaarrapportage die in OZO-verband wordt gemaakt. Ook organiseren we een informatieve bijeenkomst voor de gemeenteraad.	De uitvoering van de Zeeuwse norm loopt. Sluis is mede trekker van 2 thema's. Dit zijn 'Bewustwording van bestuur en medewerkers' en 'Informatiebeveiliging'. Later dit jaar wordt een bijeenkomst voor de gemeenteraad voorzien.

4. Bestuurlijke samenwerking

4.A. Het realiseren van de doelen op onze strategische agenda ten aanzien van wonen, voorzieningen en mobiliteit; economie en arbeidsmarkt; en energie, klimaat en duurzaamheid.	Wij zoeken actief samenwerking op met partners die ons kunnen helpen in het bereiken van onze ambities. Naast andere overheden zijn dit het bedrijfsleven, werkgevers- en werknemersorganisaties, professionele instellingen en maatschappelijke organisaties. We streven daarbij naar krachtenbundeling op het vlak van kennis en kunde, efficiëntie, effectiviteit, kwaliteit en financiën. We continueren hiertoe onze deelname in o.a. het programma Vitaal WZV, de Regiovisie Zeeuws-Vlaanderen, Onbegrensd Zeeuws-	Bij de P10 zijn we, sinds het afscheid van wethouder Werkman, geen DB-lid meer. We vervullen het AB-lidmaatschap en dragen op inhoudelijke thema's bij. Zeeland heeft nog steeds een vertegenwoordiger in het DB van de P10 in de vorm van de gemeente Schouwen Duiveland die nu DB-lid is. De samenwerking binnen de Toekomstige Zorg Zeeuws-Vlaanderen heeft door omstandigheden enige tijd stil gelegen, maar op 3 mei 2023 is een doorstart gemaakt.
--	--	---

	Vlaanderen, Toekomstige Zorg Zeeuws-Vlaanderen, de OZO, de Social Board Zeeland, Euregio Scheldemonde, het GOS, de stedenband Amsterdam-Heerlen-Eemshaven en de P10. We participeren actief in de Regio Deal die in 2023 voor en met Zeeland wordt gesloten. De middelen voor cofinanciering kan worden gevonden in de voorliggende begroting. Via betrokkenheid in VNG-commissies en klankbordgroepen blijven we dicht bij landelijke ontwikkelingen die voor onze ambities van belang zijn.	Op 27 maart 2023 hebben de Raad voor de leefomgeving en Op 27 maart 2023 hebben de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli), de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving (RVS) en de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) hun gezamenlijke advies "Elke regio telt!" gepresenteerd en aangeboden aan Minister Bruins Slot van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Rond de zomer verwachten wij de kabinetsreactie. In aanloop hiernaartoe zijn verschillende lobbytraject opgestart, vanuit de gezamenlijke onderzochte regio's, de P10 en het OZO. Besloten is om de Kansenagenda voor Zeeuws-Vlaanderen te koppelen aan de uitvoeringsagenda van de Regiovisie Zeeuws-Vlaanderen. Voor de overige bestuurlijke samenwerkingen zijn geen afwijkingen te melden.
--	--	---

2. Projecten

In de begroting 2023 is voor het eerste een paragraaf projecten opgenomen. In dit hoofdstuk wordt er ingegaan op afwijkingen van de majeure en andere projecten.

Naam project	Toelichting
2 Masterplan Nieuwvliet	Dit loopt door tot eind 2023. Het ontwerpproces voor de realisatie van de Duinboulevard is in 2022 opgestart en zal naar verwachting eind 2023 leiden tot een voorlopig ontwerp.
4 Parkeren 2.0	Op 22 december 2021 heeft uw raad besloten om over te gaan op een volledig digitaal stelsel van parkeervergunningen dat ook gedragen wordt door de stakeholders. Naar aanleiding van gesprekken met de stakeholders is besloten een parkeeronderzoek in te stellen in het laag- en hoogseizoen 2023. De uitkomsten hiervan worden na de zomer verwacht, zodat we op tijd zijn voor de invoering per 1 januari 2024. Het onderzoek zal aangeven of zonering aan de orde is.
6 Rechtmatigheid	Het project RMV/FiC is in 2022 gestart. De eerste stappen zijn gezet door het vaststellen van de nieuwe Controleverordening 2023 in mei jl. Daarnaast is de afgelopen periode een start gemaakt met de herziening van de financiële verordening welke in de loop van 2023 ter vaststelling aan de raad zal worden aangeboden. Daarnaast is al een start gemaakt met het uitvoeren van een aantal controlewerkzaamheden met het oog op de komst van de rechtmatigheidsverantwoording. Er is nog geen duidelijkheid hoe de accountant zijn controles zal inrichten aangezien zij ook een rol hebben bij de controle van de rechtmatigheidsverantwoording. De verwachting is dat dit in het 2e halfjaar van dit jaar zal gebeuren.
7 (Burger)Participatie	In het coalitieakkoord heeft ons college aangegeven dat we de band met stads- en dorpsraden willen aanhalen omdat zij voor de gemeente belangrijke gesprekspartners zijn. In het eerste collegejaar zullen wij dat doen door te werken met kernwethouders en door het inrichten van een community-platform voor de diverse kernen. Op deze manier wordt aan beide zijden de rol van gesprekspartner versterkt.

Naast de majeure projecten zijn ook een aantal reguliere projecten die op de planning staan.

Naam project	Toelichting
1. Corona	De gemeentelijke en provinciale crisisorganisaties voor corona zijn volledig afgeschaald (stand-by).
2. Vluchtelingen Oekraïne en asielopvang	Op 13 mei 2023 zijn in Oostburg de units opgeleverd voor Oekraïense vluchtelingen. Dit conform het raadsbesluit d.d. 22 december 2022. Naast Oostburg continueren we de huisvesting in Schoondijke en Aardenburg. De

Naam project	Toelichting
	crisisnoodopvanglocaties in de drie Zeeuws-Vlaamse gemeenten blijven open tot uiterlijk 15 december 2023.
6. Informatiebeveiliging	Het project Informatiebeveiliging ligt op koers. Duidelijk is dat de NIS2 (de nieuwe cyberwetgeving) veel zal vragen van gemeenten om per oktober 2024 aan de eisen te voldoen die de wet vraagt. Dit vraagt hoge prioriteit. Extra inzet wordt voorzien op onder andere risico-inventarisatie, test en onderzoek van kwetsbaarheden, verzekering, hard- en software en capaciteit voor implementatie op diverse vlakken. De komende periode wordt meer duidelijkheid verwacht op de middelen die de rijksoverheid ter beschikking stelt om gemeenten te ondersteunen. Voor zover nu bekend, zal dit niet afdoende zijn om meerjarig alle kosten te dekken.
9. Modernisering bestuurlijk elektronisch verkeer	In eerste instantie zou de wet in 2023 in werking treden. De Eerste Kamer heeft het wetsvoorstel Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) op 9 mei 2023 aangenomen. De beoogde datum van in werking treden van de wet wordt verschoven naar 1 juli 2024.

3. Financiële afwijkingen

In deze paragraaf wordt conform de rapportagegrens van de financiële verordening ingegaan op de financiële afwijkingen groter dan € 50.000. Daarnaast wordt er in alle gevallen een toelichting gegeven op bijstellingen van investeringskredieten, mutaties van de reserves en de inzet van de stelposten. De stelposten zijn de budgetten die vrijgemaakt zijn bij de begroting 2023 voor diverse beleidsterreinen. Deze stelposten stonden onder de algemene dekkingsmiddelen opgenomen maar in de begrotingswijziging die onderdeel is van deze 1^e Bestuursrapportage, zullen de stelposten functioneel beschikbaar worden gemaakt op het desbetreffende programma's.

Gemeentelijke heffingen

In de tweede helft van het jaar is een betere inschatting van te realiseren baten gemeentelijke heffingen mogelijk. Om die reden wordt een bijstelling, indien nodig, pas verwerkt in de 2^e Berap.

Invorderingskosten Sabewa

De 1^e begrotingswijziging 2023 van Sabewa wordt financieel uitgewerkt in deze bestuursrapportage. De lasten 2023 stijgen met € 139.300 als gevolg van hogere loonkosten uit de nieuwe CAO en extra lasten voor het op orde brengen van de basis.

De lasten voor 2024 en verder worden uitgewerkt in de kadernota en in onze begroting 2024.

Resultaatsbestemmingen 2021 - COVID

Bij de resultaatsbestemmingen 2021 heeft de raad een tweetal posten beschikbaar gesteld die als dekking konden dienen voor financiële tegenvallers als gevolg van COVID-19. Deze restant middelen zijn overgeheveld naar 2023. De compensatieregeling Covid Cultuur 2021 is afgerond. Voorgesteld wordt de resterende middelen, € 223.000 cultuur en € 174.236 algemeen, ten gunste van het begrotingssaldo 2023 te brengen waarna ze eventueel weer ingezet kunnen worden als algemeen dekkingsmiddel.

Gemeentelijk bedrijfsafval

De kosten voor ons gemeentelijk bedrijfsafval en huur van afvalcontainers zijn niet opgenomen in de begroting en meerjarenraming. Dit wordt nu bijgesteld. Totale lasten worden begroot op € 121.900.

Onkruidbestrijding

De kosten voor onkruidbestrijding zijn sterk gestegen. Dit onder andere als gevolg van indexeringen van salaris. Aanvullende last wordt geraamd op € 73.500 structureel. Deels kan dit gedekt worden uit de stelpost indexeringen; € 30.000.

Onderhoud wegen door het Waterschap

We betalen jaarlijks een bijdrage aan het Waterschap voor het onderhoud van de wegen in het buitengebied. De ontwikkeling van de bijdrage 2023 is gekoppeld aan het groeipercentage zoals wordt gepubliceerd in de septembercirculaire 2023. Voorlopig wordt het groeipercentage uit de septembercirculaire 2022 gehanteerd (3,9%). Dit leidt tot een hogere bijdrage van € 205.000 dan waarmee in de begroting 2023 is rekening gehouden. Dekking van deze hogere lasten komt uit de stelpost indexeringen.

SPUK Sport

Evenals vorige jaren hebben we voor 2023 een aanvraag ingediend bij het Rijk in het kader van de specifieke uitkering (SPUK) Sport. Deze regeling bestaat ter compensatie van het feit dat de btw voor de sportbudgetten niet compensabel is. Op basis van de ingediende aanvraag is een voorlopige toekenning van € 98.000. De definitieve vaststelling is afhankelijk van de werkelijke kosten en gebeurd na afloop van het boekjaar.

Wmo-begeleiding budget

Bij de behandeling van de begroting 2023 is gemeld dat er binnen het programma 4 Sociaal domein een fout was geslopen. Dat betrof een raming van € 730.000 die ten onrechte op programma 6 was terecht gekomen. Deze wordt nu hersteld en verschoven naar programma 4, onderdeel Wmo-begeleiding en is derhalve budgettair neutraal.

Jeugdzorg

De verantwoording van de kosten van de Jeugdzorg via de Inkooporganisatie Jeugdhulp Zeeland (IJZ, onderdeel GGD) moet aansluiten op de laatst vastgesteld begrotingswijziging van de GGD. De afrekening van het werkelijke rekeningresultaat volgt in het boekjaar daarna. Uit de jaarrekening 2022 van de GGD blijkt dat de jeugdzorgkosten uitkomen op € 6,5 miljoen. De voorliggende begroting 2024 van de GGD ziet toe op een verdere stijging naar € 7,3 miljoen. De raming in 2023 bedraagt € 5,8 miljoen. Vooruitlopend op de laatste begrotingswijziging van de GGD (naar verwachting Q4 2023) wordt de raming voor de jeugdzorg via IJZ verhoogd met € 1 miljoen tot € 6,8 miljoen. Vanuit de meicirculaire 2022 is er voor 2023 een stelpost van € 1,6 miljoen beschikbaar gesteld voor de jeugdzorg. De dekking kan hieruit plaatsvinden. Het restant zal worden ingezet voor de afrekening van het rekeningresultaat 2022 en achter de hand gehouden voor eventuele verdere stijgingen van de jeugdzorgkosten in 2023.

Indexering budgetten sociaal domein

Bij het opstellen van de begroting 2023 was niet voor alle budgetten duidelijk welke indexatie van toepassing zou zijn. Dit was met name ook het geval bij een aantal regelingen binnen het sociaal domein. Dit wordt nu hersteld en ten laste gebracht van de stelpost indexeringen (derhalve budgettair neutraal):

	2023	2024	2025	2026
- Huishoudelijke voorzieningen	325.000	340.000	408.000	470.000
- Wmo-begeleiding	127.000	189.000	252.000	309.000
- Subsidie bibliotheek	40.000	49.000	58.000	67.000

Realistisch begroten

In de raad december 2021 is een voorstel behandeld (2^e programmawijziging 2022) waarin de effecten van realistisch begroten zijn verwerkt. Daarbij is aangegeven dat het principe van realistisch begroten een doorlopend proces is, waarbij in de tussentijdse (bestuurs)rapportages op verder geborduurd zal worden. In aanloop naar de verwerking van het realistisch begroten zijn destijds enkele ontwikkelingen gekoppeld aan de uitkomsten van realistisch begroten. Echter, uiteindelijk hebben deze daarin geen plaats gekregen, waardoor deze nu alsnog moeten worden aangepast. Het betreft:

- DVO groen, € 94.000 (nadeel, effect hogere kosten)
- MFC Aardenburg, € 34.000 (nadeel, tekort dekking investering)
- Verzekeringen, € 16.000 (voordeel, effect nieuwe aanbesteding)
- Overige, € 5.000 (voordeel)

Per saldo leveren deze bijstellingen een nadelig effect op van € 107.000.

Personeelslasten

Met ingang van 2 januari 2023 is de nieuwe cao Gemeenten ingegaan. De salarissen stijgen gemiddeld met 6 à 7%. In de begroting 2023 is rekening gehouden met de percentages uit de meicirculaire 2022, hetgeen voor 2023 3,3% was. De nieuwe cao betekent een hogere salarislust van € 525.000 wat een structurele doorwerking heeft. Daarnaast geeft de nieuwe CAO de mogelijkheid om tijdelijk gebruik te maken van een RVU-regeling. Deze geldt 2 jaar, telkens maximaal € 24.000, afhankelijk van het aantal medewerkers dat hiervan daadwerkelijk gebruik wenst te maken. Tot slot wordt de thuiswerkvergoeding verhoogd van € 2 naar € 3 per dag. Dit heeft een structureel effect van € 10.000. De effecten van de nieuwe CAO worden ten laste gebracht van de stelpost indexeringen.

Burgerberaad Duurzaamheid

Voor het Burgerberaad Duurzaamheid is een budget van €170.000 benodigd. Dit als gevolg van gewijzigde randvoorwaarden voor de Sudoku-middelen waardoor de middelen voor het Burgerberaad niet meer volledig uit deze middelen bekostigd kunnen worden. Voorgesteld wordt om dekkingsmiddelen hiervoor ten laste van de egalisatiereserve Duurzaamheid te brengen, niet zijnde de vorig jaar, bij de jaarrekening, toegevoegde gelden (€ 4 mln.).

Economisch Stimuleringsbeleid

Voor het opstellen van het Economisch Stimuleringsbeleid is een aanvullend budget van € 50.000 benodigd. Bij de begroting 2023 is een bedrag opgenomen van € 250.000. Hiervan wordt € 200.000 ingezet voor het dossier Wonen en € 25.000 voor eenmalige kosten in 2023 waardoor er € 25.000 nog beschikbaar is. Voor het opstellen van de economische agenda zal dit jaar € 75.000 nodig zijn waardoor er aanvullende gelden nodig zijn.

Reisdocumenten en rijbewijzen

Net als in 2022 wordt een stijging verwacht in de verkoop van reisdocumenten en eigen verklaringen voor rijbewijzen. Extra leges voor de reisdocumenten moeten hiervoor afgedragen worden aan het Rijk; € 184.000. Hier tegenover staat een meeropbrengst van verwacht € 300.000. Per saldo een verwacht positief resultaat van € 116.000.

Thuiswerkplekken

In het nieuwe thuiswerkbeleid is een vergoedingsregeling voor de inrichting van de thuiswerkplek opgenomen. Hiervoor is € 15.000 structureel in de begroting opgenomen. Tevens is er een arboregeling voor de beeldschermwerkplek. Voor dit laatste is een investeringskrediet van € 22.500 geopend. Voor beide onderdelen valt de dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Vrijval circulaires

Stelposten vanuit circulaires die langer dan twee jaar open staan of te klein van omvang zijn, zijn conform beleid vrijgevallen en toegevoegd aan het begrotingssaldo. Voor 2023 gaat het om € 104.000.

Overige kleinere afwijkingen

Conform de bepaling in de financiële verordening worden individuele afwijkingen lager dan € 50.000 niet nader toegelicht in de Bestuursrapportage. Bij elkaar opgeteld bedragen deze afwijkingen per saldo € 259.000 nadelig in 2023. De oorzaken zijn divers. Deels betreft het indexaties, deels betreft het bijstellingen in het kader van realistisch begroten hetgeen moet worden beschouwd als een continu proces en verder bijdraagt aan het financieel in control zijn. Te denken valt aan:

- Vervanging sportmateriaal
- liggeld vissershaven Breskens
- Ongediertebestrijding
- Bouw- en woningtoezicht

4. Vooruitblik 2^e helft 2023

Nog niet alle onderwerpen met financiële impact zijn volledig in beeld om te kunnen worden opgenomen in deze berap, inclusief financiële duiding. Wel willen we deze nu alvast benoemen.

Onderwerp	Verwachte behandeling
Beheerplan gebouwen, incl. duurzaamheidsverbeteringen	1 ^e helft 2024, de komende maanden vindt een uitgebreid onderzoek plaats
Herziening reservebeleid	Q4 2023/1 ^e helft 2024
Financiële verordening	Q4
Bijstelling vervangingsinvesteringen	In begroting 2023

5. Financiële samenvatting

In onderstaande tabel is een samenvatting gemaakt van de financiële afwijkingen in deze Bestuursrapportage. Indien de afwijking budgettair neutraal is, is het bedrag € 0.

Onderwerp (bedragen x € 1.000) (-/- = afname saldo; + = toename saldo)	2023	2024	2025	2026	2027
Invorderingskosten Sabewa	-139				
Compensatieregeling Covid-cultuur	223				
Covid algemeen	174				
Gemeentelijk bedrijfsafval	-122	-122	-122	-122	-122
Onkruidbestrijding	-44	-44	-44	-44	-44
Spuk Sport	98				
Realistisch begroten	-107	-112	-123	-123	-123
Thuiswerkbeleid	-20	-20	-20	-20	-20
Economisch stimuleringsbeleid	-50				
Reisdocumenten en rijbewijzen	116				
Vrijval vanuit circulaires naar saldo	104	26	26	26	26
Overige kleine afwijkingen	-259	-132	-125	-123	-120
Totaal	-26	-404	-408	-406	-403

De 1e Bestuursrapportage 2023 leidt tot een totaalbedrag aan afwijkingen in 2023 van € 26.000 (negatief). De nadelige meerjarige effecten worden meegenomen in de bijstelling van het meerjarenperspectief in de Kadernota 2024-2027.